כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת וישלח ■ י"ב כסלו ה'תשע"ה ■ 04.12.2014 ■ גליון מס' 303

תפוצה לכל קהילות ישראל

והמגיפה נעצרה

(מתוך דברים שאמר הפוסק הנודע, הגר"י זילברשטיין שליט"א בעקבות הפיגוע הרצחני בהר נוף)

...כולם מעוניינים לשפר את מעשיהם, ביודעם ששיפור זה עשוי להביא עלינו, טובות גדולות, ישועות ונחמות, ולהצילנו מגזר דין קשה. לכן, הבה נתחזק בעניין השיחות-הבטלות בבתי הכנסיות ובבתי המדרשות, במיוחד בעת התפילה וקריאת התורה.

הגר"י זילברשטיין סיפר סיפור מופלא בעניין זה, בשם רבי ישעי' חשין זצ"ל, שהיה ר"מ בתלמוד תורה "עץ חיים". לאחר הדרשה הראה ת"ח אחד, שהדברים מובאים בקונטרס "זכרון אבות", בסוף ספר "דברי משפט", להגאון רבי חיים אויערבך זצ"ל, והסיפור עצמו התרחש אצל סבו של המחבר, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל מפוזנא, שחיבר כמה חיבורים בנגלה ובנסתר.

רבי ישעי' חשין היה נוהג לספר את הדברים לכל נער שהגיע לגיל בר מצווה. וזה דבר הסיפור:

רבי שלמה זלמן הנ"ל הגיע לפוזנא בהיותו ילד קטן, ונמנה על גולי ספרד. אנשי העיר לא ידעו אפילו מי היו אבותיו. ברם, עוד בהיותו עלם צעיר מאוד נראו בו כישרונות גדולים, והתמדתו בלימודו הייתה להפליא. בימים ההם כיהן רבי נפתלי כ"ץ כאב"ד פוזנא, ורבי אליקים גץ היה אחד הדיינים. כשראה הדיין את הבחור המצויין הלזה, חשק בו כחתן לבתו. רבי אליקים הבטיח לו שייתן לו חדר מיוחד, וארוחותיו תהיינה מוכנות תמיד, כך שתהיה לו אפשרות לעסוק בתורה כאוות נפשו גם לאחר נישואיו. השידוך אכן נעשה ורבי שלמה זלמן המשיך לשקוד על תלמודו.

ויהי היום ובעיר פרצה מגיפה רח"ל, ובית הדין גזרו תענית ויום תפילה, והכריזו, כי כל היודע אודות דבר חשוד בעיר, מחוייב לבוא ולהודיע לבית הדין כדי להיוודע על מה יצא חרון אף ה'.

והנה אחד הדברים שהגיעו לבית הדין, היה אודות רבי שלמה זלמן. אחד מתושבי העיר הודיע שבכל לילה בהגיע שעת חצות, יוצא רש"ז מביתו ופונה ליער שמחוץ לעיר וחוזר רק אחרי שעתיים שלוש.

אב"ד והדיין החליטו לעקוב אחר תהלוכותיו של רש"ז, ולבדוק מה הוא עושה לבדו ביער. כשעקבו אחריו ראו כי הוא הולך ביער עם מנורה קטנה ביד ובהגיעו למקום מסויים הוא מכבה המנורה, מתיישב על הארץ ובוכה ומילל בתיקון חצות על חורבן בית המקדש. הרב ואב"ד התקרבו למקום והתפלאו מאוד לשמוע שם קול נוסף, לא מוכר, המצטרף לבכייה הנוראה על חורבן בית המקדש. עתה ידעו, כי מדובר באיש אלוקים קדוש ומיהרו לשוב אל העיר. כאשר פגשו את הגרש"ז סיפרו לו שעקבו אחריו וביקשו שיגלה להם מיהו בעל הקול השני שנשמע אומר יחד עמו את התיקון חצות. לאחר שרבי נפתלי כ"ץ גזר עליו בגזירת המרא דאתרא לגלות את זהות בעל הקול השני, גילה כי היה זה ירמיהו הנביא.

הרב ואב"ד נבהלו מאוד וביקשו ממנו כיוון שזכה להיפגש עם ירמיהו הנביא, שישאלהו מחר כיצד ניתן לעצור את המגיפה. למחרת חזר הגרש"ז וסיפר שירמיהו הנביא אמר לו, ש-40 שנה לפני שנחרב בית המקדש, כבר היה צריך הבית להיחרב, אולם כיוון שלא היו מדברים בבתי כנסיות, נשאר הבית עומד על תילו במשך כל אותן 40 שנה, וזאת למרות שבדור ההוא היו רשעים גדולים. ברם, הוסיף ואמר ירמיהו, ברגע שהחלו מדברים דברים בטלים בבתי כנסת נחרב בית המקדש, וכל הצרות של היהודים מתרחשות מפני שיחות אלו. כינס הרב את כל התושבים בבית הכנסת הגדול ודרש בעניין בית הכנסת ומוראו, וסיפר להם כל המעשה הנ"ל עם הגרש"ז. אנשי העיר קיבלו על עצמם באותו מעמד, שאיש לא ידבר יותר בבית כנסת שום דיבור של חול ובפרט כשהתפילין על ראשו. והמגיפה נעצרה.

להלן סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א על אדם שהיה זקוק לסייעתא דשמיא בעניין חיוני ופנה לתלמיד חכם שיורהו איך לזכות לכך. יעץ לו החכם להשפיע על אחרים שלא ישוחחו בעת התפילה וקריאת התורה, וזאת על סמך דברי הירושלמי (תענית פרק ג' הלכה י') האומר: "אמר רבי לעזר אוקיר אסייך עד דלא דצטרך ליה". ודרך משל הוא: "כבד הרופא בטרם תצטרך לו, כדי שבעת

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

כל האומר ראובן חטא
אחר קבורת רחל, כשהחל יעקב לשכון בארץ כתוב בתורה: "וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו"...
המשך בעמי 2

שוויית חורף
השורה הקבועה שיש 'בלוח הזמנים' של השבת - 'קפה ועוגה בלובי' ולאחר מכן 'תפילת שבת קודש', האם יש איזה היתר לכך?...
המשך בעמי 3

סיפור לשבת
אם כסף תלוה את עמי
לכולל באלעד הגיע ר' צבי, אברך יקר המפורסם בעיר במעשי החסד שלו. הוא ביקש שאנסח בעבורו...
המשך בעמי 4

שביבים
■ 12 שנה ללא ילדים
■ "ארץ ישראל היא חטיבה עצמותית"
■ האייפד שלי נגנב... / (סיפור אמיתי)
המשך בעמי 5

הצורך יבוא לעזרתך". והנמשל הוא, שיש לכבד את הקב:"ה, רופא כל בשר בטרם תבוא הצרה. נלמד מכך, שהמזכה את חבריו וגורם להם שלא ישוחחו, שכרו יהיה גדול מאוד, משום כבוד ה' וקידוש ה' יתברך.

והנה אברך שחזר באחד הימים מארה"ב סיפר להגר"י זילברשטיין על פתק שהיה תלוי בפתח בית המדרש של אחת הישיבות הגדולות באמריקה, ועורר הדים מרובים. אל ביתו של רבי אביגדור מילר זצ"ל, הצדיק המפורסם, הגיע אחד מתלמידיו, כך נאמר בפתק, וסיפר לו בבכי, שזה עתה גילו אצלו את המחלה, ולפני שייגש להיוועץ עם רופאים, הוא בא אל רבו להתייעץ עמו מה לעשות וכיצד לרפא השבר הגדול שפקד אותו. "יש לי לשאול אותך שאלה אחת ויחידה", אמר לו ר' אביגדור. והתלמיד היטה אוזן לשמוע מה יגיד לו רבו. "האם בבית הכנסת בו הנך מתפלל, מדברים בעת קריאת התורה"?, שאל הגה"צ. האברך לא היסס והשיב: "כן, מדברים". "אם כן, אין לי תרופה למכתך", הפטיר רבי אביגדור. התלמיד הבין את אשר עליו לעשות. הוא העתיק את מקומו לבית מדרש אחר, שם לא מדברים בקריאת התורה, ונרפא. הרופאים היו המומים ואמרו שאינם מבינים כיצד אירע הדבר. אבל רבי אביגדור ידע גם ידע. וזה עוד לא הכול. באותו פתק נכתב עוד, שאברך נוסף שנתקף במחלה ושמע הדברים, עבר אף הוא להתפלל במקום אחר, וגם הוא נרפא...

(הדברים ראו אור ב"קול ברמה" ביטאון קריית צא"י רמת אלחנן)

פרשת וישלח

כל האומר ראובן חטא

/ הרב יעקב הלוי פילבר

אחר קבורת רחל, כשהחל יעקב לשכון בארץ כתוב בתורה: "וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו", לפי פשוטו של המקרא חטא ראובן בחטא חמור, ששכב עם אשת אביו, כמו שסוברים רבי אליעזר ורבי יהושע במסכת שבת (נה ב) וכך פירש המהרש"א את דעתם שראובן חטא באיסור אשת איש ובזלזול כבוד אביו, וכדעתם פירש הרד"ק: שראובן "הלך לאהל בלהה ושכב עמה - כי חשב שלא היתה אסורה עליו לפי שהיתה תחילה שפחה ואח"כ לקחה אביו לפילגש, אבל באמת (היתה כאן טעות) שהכתוב העיד שהיתה לו לאשה: 'ותתן לו את בלהה שפחתה לאשה' והיתה אסורה עליו, לפיכך נטל (יעקב) ממנו בכורתו". אבל בגמרא (שם) יש חולקים האומרים: "כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה", ואת דעתם ביססו על כמה טעמים: האחד, שמיד אחרי מעשה בלהה כתבה התורה: "ויהיו בני יעקב שנים עשר" ועל כך אומרת הגמרא: "מלמד ששקולים כאחד, אלא מה אני מקיים 'וישכב את בלהה פילגש אביו' - מלמד שבלבל מצעו של אביו ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עם בלהה". טעם נוסף שראובן לא חטא אמרו שם: "הרי עתיד זרעו של ראובן לעמוד על הר עיבל ולומר: 'ארור שוכב עם אשת אביו', אפשר הקב"ה יטיל עליו לומר זאת אם חטא זה בא לידו?! אלא עלבון אמו תבע, שלא תהיה (בלהה שהיא) שפחת אחות אמו צרה לאמו, ועמד ובלבל את מצעה". ומה היה "בלבול המצע"? על כך נאמרו כמה פירושים: לפי ה"חזקוני" הבלבול היה בזה שעקר את מיטתה של בלהה, שהוציא אותה ממקומה והעביר אותה למקום אחר. ואילו הנצי"ב בביאור 'העמק דבר' כתב: "וברור שלא בעל ראובן ח"ו את בלהה, אלא מה שכתוב: 'וישכב את בלהה' היינו ששכב באהל שלה כדי שלא יבא יעקב אליה, ועשה זאת בשביל שהרגיש צער אמו". כך או כך היתה בהתנהגותו של ראובן. חציפות, כזו או כזו

אבל האמירה של חז"ל: "כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה" היא לכאורה עומדת בניגוד למה שמפורש בתורה, ולכאורה יש כאן בעיה, שהרי ממה נפשך, אם ראובן לא חטא מדוע נכתב עליו בתורה שחטא, ואם אכן חטא, כפי שמשמע מפשוטו של מקרא, איך אומרים חז"ל שהאומר כך אינו אלא טועה, או שחטא או שלא חטא? אך האמת היא שאין כאן סתירה, והדבר תלוי בהבחנה שיש להבחין בין "תורה־שבכתב" ל"תורה־שבעל־פה": התורה שבכתב אינה ספר היסטוריה, או ספר מעשיות, היא לא באה למסור לנו את העובדות, אלא כשמה "תורה" כן היא, ענינה הוא להורות לנו את המעשה אשר נעשה ואת הדרך אשר נלך בה, ועיקר דבריה של התורה שבכתב הם מסר חינוכי, ולכן התורה מנסחת את הדברים כך שיעבירו לנפש האנושית את המסר והרושם החינוכי שצריך לעבור במעשה הזה. דוגמא לכך הכתוב: "עין תחת עין", שלפי פשוטו של מקרא הוא עין ממש, אך למעשה אין אנו עוקרים את עינו של מי שהוציא את עין חברו, אלא הוא משלם ממון, ואם כך למה כתבה התורה 'עין', לומר לנו שמבחינת חומרת המעשה היה ראוי להוציא את עינו, וכדי שנפנים מבחינה חינוכית עד כמה חמור המעשה הזה, לכן כתבה התורה "עין" ממש אע"פ שלמעשה הוא משלם ממון. וכך בפרשת בן סורר ומורה, שלפי פשוטו של מקרא יש להוציאו להורג, אך מבחינה עובדתית אמרו חז"ל (סנהדרין עא א): "לא היה ולא עתיד להיות", ועל כך אומרת (שם) הגמרא: שלא נכתב אלא בשביל לדרוש ולקבל שכר, ובאגרות ראי"ה (אג' רסו) מסביר הראי"ה שקבלת השכר היא ההשפעה החינוכית הנלמדת מהפרשה.

לפי ההבדל הזה שבין תורה שבכתב לתורה שבע"פ מסביר הראי"ה קוק בספרו עין אי"ה (שבת פ"ה אות מד) את הסתירה שבין הכתוב לבין דברי חז"ל בעניין חטאו של ראובן. שהמסופר בתורה שבכתב נכתב לפי הרושם שהמעשה צריך לעשות על נפש הקורא, שאילו היה הסיפור נכתב כמו שהוא התרחש באמת הוא לא היה משפיע עלינו את עיקר ערכו החינוכי, והערך החינוכי הוא שלגבי ילד שגדל בביתו של יעקב, ברגישות ובצניעות שחונך בו, גם אם הוא רק "בלבל יצועי אביו", חומרת מעשה כזה לגביו נחשב כאילו ממש בא על בלהה. על כן הסיפור שבתורה "יתלבש על פי א-ל דעות בשקל הקודש לפי הלבוש שכאשר יגיע אלינו יהיה רישומו עלינו כפי הערך הראוי לפעול עלינו". מה שאין כן תורה־שבעל־פה, היא באה ומשלימה לנו את תיאור העובדות כפי שהן נתרחשו במציאות. ולפי האמת ראובן לא שכב עם בלהה אלא רק בלבל יצועי אביו.

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלת אוריאל גלוכובסקי מראשל"צ: לאחרונה יצא לי להשתתף בכמה וכמה שבתות משפחתיות בבית מלון, כגון 'שבת חתן', 'שבת בר מצווה' וכדומה. וכל פעם מחדש אני עומד ומשתומם נוכח השורה הקבועה שיש 'בלוח הזמנים' של השבת - 'קפה ועוגה בלובי' ולאחר מכן 'תפילת שבת קודש', הרי הלכה ברורה היא שאסור לאכול ולשתות קודם התפילה, ואם כן איך יכול להיות שציבור דתי וחרדי עובר בצורה גלויה על ההלכה? וקובעים זאת בפרהסיא לעיני כל ללא שום בושה וכלימה? הייתכן? האם יש איזה היתר לכך שאני לא יודע עליו?

תשובה: בתחילה אבאר הלכה זו באופן כללי ואחר כך אתייחס למציאות המתוארת בשאלה.

אכן נפסק להלכה על פי הגמרא במסכת ברכות[א] שאסור לאדם לאכול ולשתות שום דבר (לבד ממים) קודם התפילה והסמיכו חכמים איסור זה על פסוקים מהתורה, והטעם משום שדבר זה הוא דרך גאווה לאכול ולשתות קודם שמקבל על עצמו מלכות שמים ומבקש צרכיו מהקב"ה.

ובזוהר הקדוש[ב] נאמרו דברים חמורים על האוכל ושותה קודם התפילה.

אמנם אדם שהוא חולה או צמא או רעב באופן כזה שלא יוכל לכוון בתפילה לולי שיטעם משהו קודם התפילה התירו לו[ג] לאכול ו/או לשתות קודם התפילה, משום שבמקרה כזה אין האכילה נתפסת כ'דרך גאווה', ומשום כך התירו הפוסקים לשתות קפה או תה קודם התפילה למי שרגיל בכך בכל בוקר ואינו יכול ליישב דעתו לולי זאת, וגם אז הגבילו הפוסקים את השתייה שתהיה כמה שפחות באופן של 'דרך גאווה' וכגון לשתות את התה ללא סוכר - עיין במשנה ברורה[ד] מה שכתב בעניין זה[ה].

אמנם אין לכחד כי רבים נוהגים להקל בהלכה זו ואוכלים מעט מיני מזונות ושותים מיני שתייה קודם התפילה ובפרט בשבת קודש בבוקר, על אף ההלכה הברורה והדברים החמורים שנאמרו בעניין זה, וסומכים עצמם על כך שזקוקים הם לאכילה ושתייה כדי ליישב דעתם לתפילה וכאמור לעיל, ולב יודע מרת נפשו.

אמנם המציאות המתוארת בשאלה שאורחי בית המלון קובעים עצמם מראש ל'קפה ועוגה' בלובי בית המלון אינה ראויה מב' טעמים:

א) פעמים רבות מביאים למקום כמה מיני עוגות וכמה מיני שתיות והמתפללים טועמים מעוגה זו ומעוגה זו בבחינת 'מזה ומזה אל תנח את ידך' ומלבד שאוכלים יותר מכדי הצורך ליישב דעתם, עצם קביעות זו בכמה וכמה מיני מאכלים נראית ממש 'דרך גאווה'.

ב) מוזכר בהלכה[ו] בשם הפוסקים שגם באופן שמותר לשתות קודם התפילה אין לעשות זאת ב'אסיפת חברים' משום שאז לא רק ששותים קודם התפילה (וזאת אפשר ליישב שעושים כן לצורך התפילה) אלא גם מרבים בשיחה ובסיפור קודם התפילה ולזה בוודאי שאין היתר, ובאופן המתואר בשאלה שכחלק מתוכנית השבת קובעים האורחים את עצמם לאכילה ושתייה קודם התפילה במקום מסוים, ומצוי הוא שנפגשים שם חלק מהמתפללים קודם התפילה ומקדימים שלום איש לרעהו ומשיחים זה עם זה - בוודאי שאין שום היתר לעשות כן קודם התפילה!

ולכן לעניות דעתי נראה שעל אף שיש לבעלי השמחה לדאוג לכך שתהיה אפשרות למתפללים הרוצים בכך לטעום מעט קודם התפילה כדי לחזק את ליבם לתפילה וכפי שנוהגים רבים, מכל מקום יש לבחון את האפשרות לעשות כן כמה שפחות בצורה של 'קביעות' ו'דרך גאווה', שהרי כל ההיתר לשתות ולאכול קודם התפילה הוא כדי לחזק ליבו לתפילה ולא בשביל 'סעודת מריעות' ונכון הדבר שיחלקו לכל אחד בחדרו מערב שבת מיני מזונות, שיוכל כל אחד שמורה היתר לעצמו לאכול מעט בחדרו, ורק את המים החמים שאין אפשרות לשים לכל אחד בחדר, יניחו במקום מסוים, כדי לצמצם כמה שניתן את המכשולים הנ"ל, וה' הטוב יכפר בעד עמו'.

א - דף י' עמוד ב'.
ב - ויקהל רט"ו:
ג - שו"ע סימן פ"ט סעיף ד'.
ד - סימן פ"ט ס"ק כ"ב. ועיין גם מש"כ בבה"ל ד"ה 'וכן אוכלין' בשם האחרונים.
ה - עיין שם שכתב שיש לחלק בין הכנסת הסוכר לתוך התה לבין שתיית התה כשיש קוביית סוכר בתוך פיו (שזה נחשב פחות דרך גאווה) ושמעתי שיש אומרים שבזמננו היום שלא כל כך מצוי שתיית סוכר באופן כזה שיש לו קוביית סוכר בתוך פיו ורוב העולם מכנים את הסוכר לתוך התה שיש להתיר באופן כזה משום שאינו דרך גאווה אלא רק כדי לאפשר את שתיית התה או הקפה ושו"מ שהביא כן בספר פסקי תשובות סימן פ"ט הערה 212
ו - מ"ב שם.
ז - ויש להוסיף שאין לאסור לטעום קודם התפילה בשבת קודש בבוקר קודם התפילה משום שעדיין לא קידש, שאין חובת קידוש חלה קודם שמתפלל, אמנם נשים פעמים שמתחייבות בקידוש כבר לאחר אמירת 'ברכות השחר' וכדו' ואם רוצות לאכול יהיו חייבות לקדש קודם לכן ואכמ"ל.

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

סיפור לשבת

אם כסף תלוה את עמי

(מעשה שאירע זה עתה וסופר על ידי הרב הגאון רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א)

לכולל באלעד הגיע ר' צבי, אברך יקר המפורסם בעיר במעשי החסד שלו. הוא ביקש שאנסח בעבורו דף־שאלה למו"ר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א. וכה סיפר האברך:

"ישנו זוג שחמש שנים לא נולדו להם ילדים. הראיתי להם, לזוג, את דברי החפץ חיים בספרו 'שם עולם' (ח"א ח), הכותב כך: "אודות האנשים המחפשים סגולות, הסגולה היותר טובה שבעולם היא עצת חז"ל, ובעיני ראיתי מעשה נורא שהיה בענין זה.

איש אחד היו לו בנים ומתו כולם רח"ל, ובא לפני חכם שיתן לו עצה וסגולה לענין זה, והשיב לו: "איני יודע סגולות, אך עצתי שתעשה גמ"ח קבוע בעיר, אולי יתן ה' שבזכות מדת החסד שתתנהג עם אנשים יתחסד השם יתברך עמך ויתן לך בנים".

ושמע לעצתו של החכם, ועסק הרבה בענין זה עד שהקים גמ"ח קבוע בעיר, והוא קיבל על עצמו המצוה להתעסק בענין זה, להלוות כספים בתמורה למשכונות, ועשה פנקס עם תקנות לענין זה כנהוג. ובסעיפי התקנות היה כתוב, שאחת לשלש שנים, בפרשת "אם כסף תלוה", יתאספו הכל ויעשו סעודה ויהא חיזוק למצוה זו.

ויהי בכלות השלש שנים נולד לו בן, ולאות משמים שהוא נולד בזכות המצוה, אירע יום שמיני למילתו ביום שהיה כתוב מקדם הזמן לאסיפתם - לסעודתם. ועסק האיש הנ"ל הרבה במצוה כמה וכמה שנים, ובתוך משך השנים הללו נולדו לו כמה בנים". לכן - מספר לי האברך - "הצעתי להם להקים גמ"ח וכך יזכו לילדים. מאחר שלא היה להם כסף להקים גמ"ח, נתתי להם את כספי חסכונותי, 20,000 ₪, והצעתי להם להקים בו גמ"ח. הם נאותו, קנו כספת קטנה ופתחו גמ"ח להלוואות קטנות. ואכן, תוך פחות משנה נולדה להם בת. כעת אני זקוק בדחיפות לכסף שלי, שהפקדתי בידם להקמת הגמ"ח, אך אני חושש ליטול את כספם ולמוטט בכך את הגמ"ח, המבוסס כמעט כולו על ה־20,000 שקל שלי, ואני רוצה להתייעץ עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א על הענין".

"ומדוע שלא תקח את הכסף?", שאלתיו, "הרי זה כסף שחסכת לעצמך, לתועלת בני משפחתך ופרנסתך!".

האברך הראה לי את המשך דברי ה'שם עולם', המספר כך:

"ברבות הימים שכח טובותיו של הקב"ה, ובא לפני החכם ובקש ממנו שהיות שהוא טרוד והגמ"ח גדל, וגם יש אנשים מפקפקים עליו, על כן יראו למנות נאמן אחר שיעסוק בגמ"ח. והחכם מיאן בזה, באומרו שבודאי מישהו אחר לא ינהיג הגמ"ח בטוב כמותו. אך כאשר הירבה להפציר בחכם שיעשה בקשתו, הוכרח להסכים לדבריו, וברר נאמן אחר תחתיו לעסוק במצוה. ויהי ממחרת, בא אצל החכם ויספר לו איך שקרה לו דבר נורא הלילה הזה, שנחנק לו ילד קטן אחד. ויחזור ויאחז במצוה זו. הנך רואה בעליל, שבזכות החסד נולדו לו בנים, וכאשר נסתלקה מדת החסד התחילה מדת הדין להתגבר עליו. ועל כן יראה האדם להחזיק במצוה זו ולא להרפות ממנה".

טען האברך: "אני חושש שאם אקח את הכסף שלי, הגמ"ח ייסגר מיד וישנו חשש, חלילה, ממה שכתב ה'חפץ חיים' זי"ע על הפסקת הגמ"ח. זאת לא הפקדה רגילה בגמ"ח, שכמוה יהיו רבים אחרים. זאת הפקדה כספית, שאם אטול אותה, כל הגמ"ח יתמוטט. לכן אני רוצה לשאול מה לעשות, כדי שהגמ"ח, שתלוי כל כולו בכסף שלי, לא ייסגר".

שאלתיו: "ואם מרן שליט"א יגיד לך שתשאיר את הכסף והקב"ה יעזור לך ממקום אחר, תסכים להשאיר את הכסף בגמ"ח?"

השיב ר' צבי: "בודאי! אני סמוך ובטוח שאם כך יאמר הרב, אזי הכסף יגיע אלי ממקום אחר".

כתבתי לרבנו שליט"א שמחזיק דף זה שואל את שאלתו הנ"ל. בצהרים מתקשר אלי ר' צבי, שמח ונרגש. "נכנסתי לר' חיים, הוא קרא את דף השאלה ואמר לי: "הקב"ה ידאג לך, בינתים תשאיר את הכסף בגמ"ח"...

"כמה זמן?", שאלתי, "חודש? חודשיים?"

"עד שתהיה בן תשעים ושתיים"... השיב לי מרן שליט"א ובת צחוק מרחפת על פניו.

"ומה יהיה כשאהיה בן תשעים ושתים?", שאלתי ומרן שליט"א השיב שאז אראה כבר מה לעשות עם הכסף...

כך מספר לי ר' צבי, מאושר בעליל. "זכיתי לברכה לאריכות ימים עד גיל תשעים ושתים!", שמח.

השתתקתי לרגע ואמרתי לו: "מנסיוני, כל משפט שמרן שליט"א אומר, אפילו בזמן חדווה, אפילו בצורה שנראית כשיחה אגבית, מבוסס על גמרא, מדרש או חז"ל. הבה וננסה לחשוב מדוע מרן שליט"א אמר לך שתזכה דוקא לתשעים ושתים שנה".

ואז נזכרתי בגמרא מפורשת. "בגמרא במועד קטן דף כ"ח ע"א נאמר: "אמר רבא חיי בני ומזוני לא בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא. דהא רבה ורב חסדא תרוייהו רבנן צדיקי הוו, מר מצלי ואתי מיטרא ומר מצלי

המשך בעמוד הבא...

ואתי מיטרא. רב חסדא חיה תשעין ותרתין שנין, רבה חיה ארבעין". הנה גמרא מפורשת שרב חסדא חי 92 שנה. וכתוב על הגמרא הזאת בראשונים ובאחרונים שלמרות שהמזל קובע את זמן חיי האדם, אך מי שעושה צדקה, זוכה לחיים ארוכים. ה'באר שבע', למשל, כותב כך: "שאני מצות צדקה שהיא מחולקת משאר כל המצות בזה שבשאר מצות כתיב "לא תנסו את ה' ", ובמצות צדקה כתיב "ובחנוני נא בזאת"... הרי ה' יתברך אמר בפירוש שהוא רוצה וחפץ שתהיה מצות צדקה מכוונת להנאתנו ולתועלתנו... ושאמר רבא "בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא", הא ודאי דלא אמר כן אלא דוקא בשאר מצות, חוץ מצדקה".

"הרי לך", אמרתי לר' צבי, "מרן שליט"א לא הזכיר סתם כך, במקרה, תשעים ושתיים שנה. כוונתו היא, כדרכו בקודש, לדברי חז"ל או להקשר על פי דברי חז"ל. והנה בגמרא מובא שרב חסדא חי 92 שנה, ומובא בספרים שבזכות הצדקה ניתן להאריך ימים, למרות שנגזר על האדם מספר שנים פחותות, אפילו 92 שנה"...

לאחר שיחתנו עלעלתי מעט בספרים וראיתי בכתבי רבי צדוק הכהן זצ"ל (פרי צדיק, פרשת ראה) המביא מדברי הזוה"ק בהרחבה ומסביר שרב חסדא, שדבק באופן מיוחד במידת החסד, זכה לאריכות ימים מופלגת, בגלל מעשי החסד שלו. "וכן רב חסדא שמו מורה על רב חסד, ומצינו (גיטין ז, א) "חסדא שמך וחסדאין מילך". ואברהם אבינו ע"ה שהיה מרכבה למדת החסד, כתוב בו "ואברהם זקן בא בימים". ■

שביבים / שאול שיף

12 שנה ללא ילדים

בפתחה של אחת ממעבדות השעטנז ניצב זוג חרדי עם חבילה נכבדה, כל מלתחת הביגוד שלהם נמסרה לבדיקה. כעבור ימים אחדים שבו לקבל את הבגדים, עמדו מתוחים וציפו לתוצאות הבדיקה. "כמעט הכל בסדר" נאמר להם "חוץ מהמעיל" מעיל הצמר של האישה נמצא נגוע כולו בשעטנז דאורייתא. מנהל המעבדה לא ציפה לתגובה שבאה בעקבות דבריו. האישה פרצה בבכי מר, לרגע חשב הבודק כי מצבם הכלכלי של הזוג אינו מאפשר להם קניית מעיל חדש במקום המעיל האמור, אבל הסיפור שבפיהם היה שונה, שונה לגמרי ומזעזע, "שתים עשרה שנה חלפו מאז נישואינו ועדיין לא נתברך הבית בילדים, עשינו כל דבר שרק ניתן, תפילות דמעות, נסיעות לקברי צדיקים, ולהבדיל בין חיים לחיים ברכות מכל צדיקי הדור, ביקורים אצל רופאים בכל רחבי העולם, סגולות שונות והכל ללא הועיל. עדיין לא נושענו. לאחרונה שאל אותנו אחד הרבנים אם בדקנו את בגדינו משעטנז, שהרי השעטנז כידוע מעכב את התפילה. עכשיו נתברר לנו פתאום כי התפילות והדמעות של שתים עשרה שנים תמימות עלו למעלה אבל נתקלו במחיצה של ברזל. נורא הדבר לחשוב עליו! כל כך הרבה תפילות כל כך הרבה דמעות והכל נעצר בגלל חוסר שימת לב לאיסור "שעטנז". לאחר שנה הוזמן הבודק לברית מילה של בנם הבכור של הזוג.

(מתוך שטייגן)

"ארץ ישראל היא חטיבה עצמותית" / תגובה

מי יבוא אחרי המלך, מאן מלכי רבנן, להשיג השגות על דברי מורנו הרב א. נבנצל שליט"א. אבל לחשות לא אוכל, שהרי מרן הראי"ה קוק זצ"ל בספרו הקדוש "אורות", חלק בתוקף על העמדה אותה הציג הרב נבנצל, כאילו ארץ ישראל היא 'אמצעי'. אדרבה, כותב הרב זצ"ל (אורות):

ארץ ישראל איננה דבר חיצוני, קנין חיצוני לאמה, רק בתור אמצעי למטרה של ההתאגדות הכללית והחזקת קיומה החמרי או אפילו הרוחני.

ארץ ישראל היא חטיבה עצמותית קשורה בקשר חיים עם האמה, חבוקה בסגלות פנימיות עם מציאותה.

כמובן, יסוד זה צריך הארה והרחבה רבה, ואין שום ספק שאין בכך להכשיר או להצדיק מעשים פוליטיים כאלו ואחרים, אבל אחרי בקשת המחילה מכבוד הרב נבנצל, לבוא מכח זה ולומר, שארץ ישראל היא 'משרתת מטרה קדושה', זה ודאי שלא כדבריו של רואה האורות, שיסודותם בהררי קודש מבית מדרשו של הגר"א. מדבריהם למדנו, שעצם ישוב ארץ ישראל, שהחיבור של עם ישראל לארץ ישראל הוא מטרה קדושה ונשגבה מאין כמותה וכדברי הרב זצ"ל בסוף אותה פסקה: "צפית ישועה היא כח המעמיד של היהדות הגלותית, והיהדות של ארץ ישראל היא הישועה עצמה".

טוביה שלמה בר אילן/ישיבת הגולן / חספין, רמת הגולן

האייפד שלי נגנב... / (סיפור אמיתי)

(הכותב נזקק לאייפד לצורך עבודתו והוא ברשותו באישור "ועד הרבנים")

בשעה שתיים בצהריים גנבו לי את האייפד... שעה וחצי אחר כך, איתרתי את הגנבים וקיבלתי אותו חזרה. לא להאמין.

בשעות הצהריים הייתי בבית העלמין "סגולהי" בפתח-תקוה, לצורך הקמת המצבה על קברו של הסבא ז"ל. האוטו היה לא רחוק, בקצה שורת הקברים. כשניגשתי לרכב חשכו עיני - שמשת הרכב נופצה. והגנב לקח את התיק שהיה מונח למטה על הרצפה ונמלט מהמקום. התגובה הראשונה היתה הלם. בתיק היו פנקסי

שיקים, כרטיסי אשראי, וגם האייפד 64G שלי. המחאות אפשר לבטל, כרטיסי אשראי לחסום, אבל מה עם האייפד על כל תכולתו הסודית? לאחר ההלם הראשון, נזכרתי בשירות של אפל, Find My iPad. התקשרתי הביתה, לכרכור, וביקשתי מבתי להיכנס לאתר של אפל ולהפעיל את שרות Find My iPad. תוך מספר דקות, הופיעה על מסך המחשב של הבת מפה ועליה סמן כחול מהבהב - האייפד שלי משדר את מיקומו המדויק. מאותו רגע התחיל מרדף. המרדף להשבת האייפד. מרדף נגד הגנבים, שהמשיכו מבית העלמין סגולה לבית העלמין ירקון, כנראה להמשך מסע הגניבה שלהם. משם המשכתי לדלוק אחריהם ברחבי פתח תקוה, כאשר הבת מכוונת אותי כל הזמן בטלפון "הם פנו לרחוב ההסתדרות... תמשיך, הם פנו לכיוון כביש 40..." בשלב מסוים, הגיע המרדף לשכונת עמישב שליד סירקין, ושם המרדף המשיך ברגל,כשאני עוקב כל הזמן אחר ההנחיות מהבית. בכל זמן המרדף, ניסיתי להתקשר למשטרה. 100. חבל על המאמץ. "אדוני, תגיע לתחנה להגיש תלונה"...אבל אני רודף אחרי הגנבים.. "אדוני, זה שוב אתה עם האייפד? אמרתי לך, תגיע לתחנה להגיש תלונה. אין מה לעשות". המרדף אחרי הגנבים הביא אותי לבסוף לבית בשכונת עמישב, ברחי ועד ארבע ארצות..

"אבא, זה הבית. האייפד בצד שפונה לכביש, כניסה ראשונה" אמרה לי הבת בהתרגשות. הבית, בית רכבת ארוך, צמוד לכביש. אני בחוץ, אורב. מתקשר שוב למשטרה ומתחנן, שלחו ניידת. "אדוני, איך אתה יודע שהגנבים שם?". לך תסביר להם שהבת שלי, במרחק עשרות קילומטרים משם, כיוונה אותי במדויק לבית הזה, לכניסה הזו. הם לא מאמינים, אבל בסוף נעתרים ושולחים ניידת של שיטור מקומי. הניידת מגיעה בסופו של דבר, אחרי כ-40 דקות, אבל השוטרת האדיבה אומרת לי שוב שאין להם הרבה מה לעשות. אסור להם לדפוק על דלתות סתם ולדרוש שיפתחו בלי שיש להם חשד סביר. השוטר שאיתה מביע התעניינות בטכנולוגיה. היא מתייעצת עם הממונים עליה. בסוף יש פשרה - הם מוכנים להיכנס איתי לחדר המדרגות. הבת היושבת ליד המחשב בבית, נכנסת שוב לפעולה. ביקשתי ממנה להפעיל מרחוק את האזעקה של האייפד. גם זה שירות מדהים שמספקת אפל - אפשר מרחוק לתת הוראה לאייפד להשמיע קול אזעקה, ואפשר אפילו לכתוב על המסך מרחוק הודעה. אנחנו בחלל המדרגות בבנין, בין הקומות, והבת לוחצת על המקש בבית. האייפד מתחיל לצפצף. כן, אנחנו שומעים אותו!! אבל לא ברור אם הוא מקומה שנייה או שלישית. השוטרת מתחילה לדפוק על הדלת, אבל הדלת נשארת נעולה. שכנה יוצאת ומתחילה לצעוק עלינו להסתלק אם אין לנו צו בית משפט... פתאום אני מקבל טלפון נוסף: "אבא, הם זרקו את האייפד מהחלון לכיוון הכביש!!". הנקודה הכחולה על מסך המחשב מולה מראה שהאייפד עכשיו מחוץ לבנין, נזרק מהחלון לכיוון הכביש. אני רץ החוצה מהר ולא מאמין למראה עיני. הגנב האלמוני אכן זרק את האייפד החוצה, ואני מוצא אותו מצפצף בין השיחים. לא להאמין. השוטרים המומים. אם עד עכשיו חשבו שאני הוזה, פתאום הפכתי לגיבור. "מה זה האייפד הזה?" הם שואלים ומבקשים שאסביר להם. מהגנבים הם שכחו מזמן. לא להאמין. מבחינתם, האירוע הסתיים. לא מעניין אותם שייתכן שבתוך הדירה בקומה השנייה או השלישית, שמשם נזרק האייפד החוצה, יושב גנב שעשה סיבוב בשני בתי קברות ופרץ מכוניות. הם, מבחינתם, סיימו את האירוע. "תרשום, מספר ארוע 111, תלך עכשיו למשטרה ותגיש תלונה". The thieves are still in there. But my iPad is safe תגידו, מה אני, פרייר? לנסוע לתחנה, לבזבז עוד שעות, למלא ניירת. כאשר אתם עומדים מול דלת שמאחוריה מסתתר גנב ואתם לא עושים כלום? אז אם אני אמלא ניירת, אתם תרוצו אחריו ותעצרו אותו?

הכישלון של המשטרה כמה שהוא לא מפתיע, הוא עמוק ומהדהד. זה מתחיל במענה של שרות 100, שממש, אבל ממש, לא אכפת לו מהאזרח. הרצון להקשיב אפסי, והמוכנות לתת סיוע ממש לא קיימת. תחושה זו היא לא רק מאירוע זה, אלא גם מאירועים אחרים שחוויתי בחודשים האחרונים. גם הרצון של משטרת ישראל, להלחם בפשיעה, ממש לא קיים. לא יצליחו לשכנע אותי שאין מה לעשות במקרה כזה, כאשר שוטר ושוטרת עומדים מול שתי דלתות סגורות, שמאחורי אחת מהן עומד או יושב גנב. הבעיה זה לא האייפד שלי, אתם לא מבינים? האייפד הביא אתכם לגנבים - והגנבים הללו ימשיכו לגנוב מחר. תעשו משהו, למען השם.

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות
והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il